

FÖLJDE MED STRÖMMEN

Det talas mycket om utflyttning i dessa tider. Jag tänker berätta om en "utflyttning" som skedde år 1889 ifrån Fors till Liden, eller närmare bestämt ifrån Österåsen till Sillre.

Daniel och Brita Elisabet Pålsson
Tengvall.
Foto omkring år 1900.

På Österåsen bodde, strax söder om den nu nedlagda skolan, Daniel Pålsson Tengvall (1839-1920) med sin maka Brita Elisabet, f. Persdotter (1840-1917) och sonen Paulus Petter – allmänt kallad "PP" - (1865-1935). Daniel hade en tid, som så många andra, varit i Amerika men återkommit till Österåsen. Enligt vad som har berättats skall han i det närmaste ha blivit blind i Amerika och därför återvänt till Sverige. Och som sagt år 1889 packade familjen sina pinaler och flyttade på ett för oss idag ett mycket ovanligt sätt.

Paulus Petter (PP) Tengvall.

Nej, om ni tror att de flyttade bohaget på en knirkande vagn efter en häst, då tror ni fel. De tog helt sonika kor, får, häst, spinnrock, kökssoffa, väggklocka, pinnstolar ja allt vad som tillhörde hemmet och jordbruket ombord på en flotte och åkte på Indalsälvens vatten nerströms till Sillre.

Somliga menar att färden började vid Edset i Fors, andra åter säger att flyttlasset gungade ut ifrån Reva, och i det senare fallet skulle det ha berott på att man ville undvika den besvärliga Rönnbäckhällan. Det var en stenhälla som var fruktad av både flottare och senare även personalen på ångaren Liden.

Nu skall det sägas att de byggde inte en speciell flotte till flytten, nej Tengvalls liftade helt enkelt med en som ändå skulle gå vattenvägen ner. I själva verket en av de hundratalas flottar som varje sommar flöt ner mot kusten. Det här var alltså under fastflottningens tid när bjälkar, sparrar o.s.v. bands ihop till stora flottar som styrdes av två män ombord.

Storflottar på Indalsälven, s.k. utgång.
Foto ur boken Från Indalsälvens stränder av Nestor Lidin, 1957.

Det var ett flackande liv dessa flottare, eller "utgångare" som de kallades, förde. Ena dagen flöt de nerströms älven. Matsäck hade de med sig, och kaffe kokade de på en uppgjord eld på sin flotte. Sedan gick de till fots, eller åkte med ångbåtarna "Indalen" och "Liden" tillbaka till flottplatsen. Längre fram i tiden tog de med en

Lidens tidning

velociped på flotten och cyklade längs älvdalen tillbaka till Edset, där en ny flotte hade ställts i ordning åt dem, och en ny tur utför "aa" började.

Det sägs att mycket folk hade samlats för att se Tengvalls avfärd den dagen och att flottens styrman Sven Hakvin Backlund hade mycket att stå i, innan man kunde kasta loss. Troligen sparade de flyttande in både tid och besvär genom det här tillvägagångssättet. Alternativet hade ju varit att färdas på dåliga, dammande vägar. Och så bar det iväg på den led som flera kungliga personer kom att trafikera några år efteråt. Så småningom steg de då i land i Sillre by, med rämmande kor och bråkande får i "bagaget".

Men i Sillre hade det varit någon form av sammankomst, kanske byastämma, och i byn bodde myndiga män. Ja mycket självsäkra män. När sillrebönderna mötte de nykomna kommenterade en av dem: "Ja, här bli ni int gammal, för ja se att ni ha lappan på böxan"!

Men även bönder i Sillre by kan väl ta

Anna Norberg, bussdirektör 1943-1980.

fel någon gång? Tengvallsgården blev stor med både gästgiveri, affär och bank. En av döttrarna till "PP" fick namnet Anna (1904-1981) och fick som gift efternamnet Norberg. Och bussarna i Anna Norbergs Buss AB rullar ju på vägnarna än, företaget fyller rent av 80 i år (2004)! Kanske passar ett gammalt beprövat ordstäv in i sammanhanget: Man skall icke döma hunden efter hären! /Sören Nilsson

Den sist boende i Tengvallsgården var Alma Tengvall (1905-2000).

Ett särskilt tack till Sigrid Lenntorp, Lund, för länet av de äldre porträttfotona. Bildredigering Arne Johansson.

NILS WIDE berättar

När bron över Indalsälven i Liden invigdes 1912 var det fest. De blågula flaggorna avbildades med dåtidens ortochromatiska film i vitt-svart.

Den nuvarande bron byggdes 1955-56. Bild ur Sundsvalls Tidning arkiv.